

BISERIC'A SI SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretulu abonamentului:	Pretulu insertiunilor:	Correspondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Nr. 1077.

Epitr. 1879.

CERCULARIU

catra oficiele protopresbiterali din dieces'a Aradului.

A venitu la cunoscenti'a venerabilului nostru Sinodu eparchialu de estimpu, cà in unele comune banii bisericesci nu se ingrigescu cum se cade, ér in altele unde se ingrigescu mai bine, indata ce se aduna óbre care suma, se cheltuescu cu usiurintia pe lucruri de cari biseric'a nu are mare trebuintia, precum pentru cumperari de odajdii, prapori, icóne si altele asemenea, chiar si atunci cand de acestea se afla la biserica intru prisointia.

Totu asemenea a intielesu venerab. nostru Sinodu eparchialu, cà in unele comune nu se incasséza regulatu taxele dela tragerea clopoteloru la inmormentari, dela prapori, ripidi si altele, nu se incasséza regulatu cametele dupa imprumuturi séu déca se si incasséza, apoi se dau éراسi imprumutu la ómeni insolventi mai adeseori fara garantia, si asia intr'unu modu séu altulu se periclita multi bani de ai biseriiloru si scóleloru nóstre.

Pentru a curmá pentru totdeuna o asemenea manipulare necorecta si pagubitória, si a introduce pe viitoriu o administrare buna a baniloru bisericesci, Venerabilulu nostru Sinodu eparchialu, a poffitu pre acestu Consistoriu, se dispuna cele de lipsa in acésta privintia, si se reguleze cât mai bine ingrigirea baniloru bisericesci.

Pentru efectuarea acestei recercari sinodale, Consistoriulu acest'a afla de bine a dispune urmátóriele:

1. Mai nainte de tóte fiecarele parinte protopresbiteru va avé a se informá cât de bine ori dela oficiele parochiale, ori escurgendu in persóna la faci'a locului: in care din comunele submanuate, sunt banii bisericesci ascurati, si

bine elocati? — apoi in care se ingrigescu bine si corectu, si in care nu?

2. Dupa ce va eruá cele din punctulu precedinte, atunci si va întórce atentiunea numai asupr'a aceluor comune, ce nu sunt in regula cu banii bisericesci, spre acestu scopu la timpu oportunu — inse in totu casulu in terminu de trei luni, — va escurge in fiecare din acele comune, si va efectuí liquidarea, si ascurarea baniloru bisericesci, pana ce se voru aduce in buna ordine.

Daca la asemenea liquidare, si ascurare, in un'a ori alt'a comuna s'ar ivi greutati, si ar vedé cà liquidarea pretinde mai multu timpu si lucrare, si asia parintele protopresbiteru nu ar poté-o terminá dóra si din caus'a altoru ocupatiuni; atunci va face aretare incóce, ca se orenduimu pre altu cineva, dintre barbatii nostri de specialitate, si de cumva ar avé in apropiere pre cineva, ni va si recomandá pre celu ce l'ar aflá demnu, fie preotu ori mireanu, fie pentru una ori mai multe comune invecinate.

4. La acea ocaziune sè se efectue si liquidarea speseloru sinodali congresuali, si altoru asemenea competintie, in cât acelea nu s'ar fi liquidatu mai nainte.

5. Unde astfelu se va fi liquidatu si regulatu banii bisericesci si scolari, si chiaru acolo unde asemenea bani s'ar aflá de mai nainte in regula, se va luá unu protocolu despre tóta starea aceluor'a, inducendu in elu tóte sumele, in bani gat'a, in bani elocati séu astfelu imprumutati, apoi subscriindu acelu protocolu si prin preotii si epitropii parochiali, toti acesti'a se voru face in solidum responsabili pentru acei bani, si procentele lor, ér protocolulu se va inaintá incóce la timpulu seu.

6. La acea ocaziune, cum si la tóte ocaziunile de convenire cu preotii, epitropii si mem-

brii comitetelor parohiale, parintii protopresbiteri suntu pofiti a spune acelor'a, cã pe viitoriu nu li se érta a spesã mai multu ca 20 fl. din banii bisericesci, fora scirea si consensulu Consistoriului. Deci despre tôte spesele obveninde se faca preliminaru la inceputulu anului, pe care voru avé a-lu inaintã Consistoriului spre revisiune si aprobare, si numai acea si atãt voru poté spesã, cãt se va fi stabilitu prin preliminaru.

Decumva inse in decursulu anului s'ar mai aretã lipsa si de alte spese, ce nu ar fi in preliminaru, si decumva acestea voru trece preste sum'a de 20 fl.; atunci pentru acelea se va cere deosebitu consensulu Consistoriului.

7. Totu asemenea sè se spuna pretiloru si corporatiunilor nòstre bisericesci, cã pe viitoriu nu li se iérta a cumperã odajdii, prapori, icóne si altele asemenea odóra, decatu numai cu scirea Consistoriului, si numai dela atari intreprindetori si maestri, cari facu lucruri bune, solide si corespundietórie ritului bisericeii nòstre.

8. In fine se esplice pretiloru, si corporatiunilor nòstre bisericesci, cã venerabilulu nostru Sinodu eparchialu, ca si Consistoriulu prin aceste dispusetiuni de ingrigire, nu intentionéza alt'a, de catu se ajunga a vedé capitalele bisericesci si scolarie liquidate si asecurate, si prin acést'a se le véda pe calea cresterii si a inmultirii, pentru ca din venitele loru de o parte sè se acopere trebuintiele bisericeii si ale scólei, ér de alta parte pentru ca si poporulu la vreme de lipsa se aiba de unde luã imprumuturi, si se nu fie silitu a alergã la camatarnici asupritori.

Scopulu acestoru fonduri este si acel'a: ca crescendu ele in activa in ani la sume mai mari, din interesele acelor'a sè se póta cu timpulu acoperi birulu preotiescu, si léf'a invetiatoréscã, si asia poporulu sè se usiureze de acele sarcini; chiar pentru acést'a se recomanda cu totdeadinsulu asecurarea si ingrigirea catu mai bine a aceloru fonduri, si acolo unde se póte se recomanda a se cumperã si pamenturi cu banii bisericesci si scolari, la ocaisiuni binevenite.

Oficiulu protopresbiteralu va face ca din cerculariulu acést'a se ajunge la fiecare comuna câte unu esemplariu indetorandu pre oficiulu parochialu se-lu cetéscã si esplice epitropiei, comitetului si sinodulu parochialu din fiecare comuna, si in fine va ingrigi ca cele dispuse sè se observe si sè se efectue de cei indetorati cu tóta acurateti'a sub greumentulu respunderii.

Aradu, din siedinti'a consistoriala a senatului epitropescu, tienuta in 5/17. iuliu 1879.

Ioanu Metianu m. p.
Episcopulu Aradului.

Educatiunea in Chin'a.

(Continuare din nrulu 27, si fine.)

In Chin'a se pune in genere fórte mare pondu pe educatiune. Pana la alu sieselea anu se cresce prunculu in cas'a parintéscã, ér de aci incolo in scóle, de cari sunt fórte multe, asia încãt Chin'a se póte numi cu dreptu cuventu tiér'a scóleloru. Instructiunea se incepe cu scóla elementara. Pruncii se deprindu mai antaiu a memorisã, invetiandu de rostu sententie din betrani si regule de viétia. Dupa aceea se incepe deprinderea in cetire si scriere. Acestea receru fórte multu timpu din cauza, cã Chinezii nu au litere ci numai semne pentru concepte. Cetirea si scrierea se privescu de obiecte principali in scóla elementara. Pe langa acestea se mai invétia patina socóta, si alte cunoscintie de folosu din cartea de cetire si musica. Scóla elementara are patru clase. Prelegerile se tienu de doue ori pre di, inainte si dupa prandiu, ér pentru seraci nóptea.

Metodulu de cetire este urmatoriulu: invetiatoriulu deschide cartea, si cetesce unu rendu, ér scolarii pronuncia dupa elu cuventu de cuventu, aretandu-lu cu degetulu in carte, de atâtea ori, pana cand lu-sciu de rostu. Dupa ce a invetiatu unu rendu, merge fiacare scolaru la més'a invetiatoriului, si intorcendu-se cu spatele catra densulu dice de rostu rendulu invetiatu. Acést'a se continua pana atunci, pana cand scolarii au invetiatu cartea intréga. ¹⁾ Pentru deprinderea in scriere capeta fiacare scolaru unu modelu de scriere cu semne mai simple, ér dupa aceea cu semne mai complicate. Acestu modelu lu-pune scolarulu sub chartia, si apoi incepe a desemná cu penelulu dapa trasurile modelului. Mai tardiu, dupa ce capeta desteritate, incepe a scrie cu man'a libera. Prim'a carte de cetire se numesce *Pe-kiasing*, si contine numele a o sutã de familii insemnate: a dou'a se numesce *Thata*, si contine o colectiune de cunoscintie practica; a trei'a se numesce *Thient-the-onen*, si este o combinatiune din o miã de litere; ér a patr'a se numesce *San-thea-king*, si contine doctrine morali si inceputulu istoriei. ²⁾

Disciplin'a in scóla este regulata prin anumite norme, cari se observéza cu cea mai mare strictetia. Mai nainte de a se incepe scóla pruncii trebue se-si aduca aminte de santulu Confuciu, si se salute cu stima pe invetiatoriu. In decursulu prelegerii pruncii trebue sè-se póte cu buna cuviintia, si se nu siéda cu piciórele unulu preste altulu, séu sè-se razime. Ei trebue se tiena degetele curate, si cand cetescu trebue se tiena cartea trei policari departe de ochi, cernél'a se nu o amestece cu pulbere, si altele. Pentru desvoltarea diligintiei si pentru bun'a purtare sunt normate mai multe soiuri de pedépsã, intre cari si pedéps'a corporala. Mergendu de la scóla catra casa nu le este iertatu prunciloru a merge la bratiu, séu a face larma, ei trebue se mérga in linisce si cu tóta cuviintia. Daca intalnescu pe strada vre unu superioru séu vre o rudenia, trebue se-si plece capulu, se-si incrucisizeze manile pe pieptu, si sè se aplece, si altele. ³⁾

Acei scolari, cari voiescu a se dedicã studiului, trebue se cunósca classicii chinezi, sè-se deprinda a face versuri, a lucrã teme, si a cunósce istori'a Chinei. Pentru aceste studie superióre nu esista scóle de statu, ci trebue se si-le cascige fiacare pe cale pri-

¹⁾ Schmidt, Gesch. d. Päd.

²⁾ Stöckl, Gesch. d. Päd. § 3. pct. 9.

³⁾ Stöckl, loculu citatu.

vata la vre unu profesor, carele prepara tinerii pentru esamine. Essamenele le tiene statulu, si numai acei tineri se admitu in oficiile publice, cari prestéza esamenele preserise si sistemate de statu.

Esamenele publice datéza in Chin'a de la anulu 618 a. Cr.⁴⁾ Ele se tienu cu cea mai mare strictetia si sub conducerea unui organu alu statului. Candidatii se incuia in odai separate, dupace mai nainte se cercetéza, ca se nu aiba vre o carte, séu vre unu altu scriptu la sene. Cât tiene esamenulu se pazescu de soldati. Candidatiloru li se dau recuise de scrisu, si sunt detori intr'unu timpu anumitu a lucrá temele, ce li se dau. La judecarea temeloru nu se considera numai modulu, cum este tractata tem'a, ci si scri-sórea, cerendu-se adeca ca fiacare semnu se fia bine facutu.

Primulu esamenu se tiene in orasiele, in cari este subprefectura, si sub conducerea Mandariniloru districtului. Cei ce prestau acestu esamenu se admitu la alu doilea esamenu, carele se tiene sub conducerea prefectului si este mai strictu, decât celu dantaiu. Candidatii, cari prestéza aceste doue esamene trebuie sé-se supuna unui alu treilea esamenu inaintea cancelarului provinciei, carele spre scopulu acest'a visitéza de doue ori in decursu de trei ani fiacare prefectura. Célu ce prestéza si acestu esamenu, casciga primulu gradu literariu, gradulu de *sin-tschoi*, adeca, „talentu frumosu“. Celu ce posede acestu gradu nu póte face pretensiuni la nici unu oficiu publicu, este inse unu barbatu, carele s'a ridicatu preste poporulu de rendu. Daca si-negliga studiile, póte se-si pérda rangulu cascigatu. De acea este detoriu a luá totdeuna parte la esamine pana la anulu alu siesediecelea alu vietii, chiar si daca in timpulu acest'a nu ar puté cascigá vre unu gradu mai inaltu. Mii din acesti individi se facu pedagogi, advocati, scriitori in cancelarie si altele.⁵⁾

Esamenele pentru dobandirea gradului alu doilea se tienu totu la trei ani in capital'a fiecarei provincie sub conducerea duoru esaminatori denumiti de imperatulu. Cine voiesce se depuna acestu esamenu trebuie se mai studieze diece ani, dupa ce a obtienutu gradulu primu, si daca lu-póte prestá, capeta diplom'a de *Ki-nyin*, séu licentiatu. Acestu gradu indreptatesce pre celu ce lu-posede a fi aplecatu dupa câtiv'a ani in vre unu oficiu publicu inferioru. Dupa aceea urméza esamenulu pentru alu treilea gradu. Acestu esamenu se tiene totu la trei ani in *Pecking*. Celu ce lu-presta capeta diplom'a de *Tzinszu*, séu Doctoru. Posesorulu acestei diplome póte intrá indata in magistratura séu in unu oficiu superioru de statu. Celu ce rentóre ca Doctoru acasa, se primesce de poporu cu cea mai mare solemnitate. Alu patrulea si celu mai insemnatu este gradulu de *Hunlin*, séu membru alu academie imperatesci. Esamenele pentru obtinerea acestei inalte distinctiuni se tienu totu la trei ani in palatulu imperatescu din *Pecking* sub presiedinti'a imperatului si in presentia celoru mai mari dignitari ai imperiului. Celu ce obtiene acestu gradu dobandesce unu oficiu, pentruca membrii academie sunt salarisati, si se intrebuintéza in diferite moduri in servitiulu statului.

La Chinezi a fost celu mai insemnatu pedagogu *Confuciu* (nasc. la 551 a. Chr.) Elu nu a produsu o sistema noua de educatiune, ci a pusu numai in si-

stema principiile de educatiune, ce le a observatu la poporu. Elu impartu pe scolari in patru clase. In clas'a prima se formá spiritulu eleviloru prin meditare, si li se nobilitá inim'a prin deprinderea in virtuti; in clas'a a dou'a se eserciau in oratoria si in judecata, in clas'a a trei'a studiau elevii sciintiele de statu, ér in clas'a a patr'a moral'a. Scopulu doctrinei sale erá, cá ómenii se-si redobandésca curatieni'a primitiva, capetata din man'a Creatoriului. Elu a cunoscutu Fiinti'a cea inalta, fara inceputu si fara sfersitu, Creatoriulu si Guvernatoriulu lumii, carele este pré bunu si pré dreptu, carele luminéza, sustiene si reguléza tóte. Celu mai mare meritu alu mien, dicea elu, este, cá me nisuiescu cu placere dupa intieptiune, si invetiú bucuros pre altii. Elu a fost unu geniú moralu. De aceea sunt fórté insemnate admonitiunile lui spre moralitate si educatiune morala. „Principe, dicea elu, nu despretiú virtutea, dela ea depinde tóta fericirea tierii. Daca ti-lipsesce acestu odoru curescu, tóte razele tale si-perdu lustrulu loru. Acolo domnesce pace eterna, unde guvernéza virtutea. Tóta instructiunea principelui se constea in desvoltarea naturei sale intelectuale, cu carea l'a dotatu Ceriulu, elu se faca totdeun'a binele, si se inoiésca si indrepteze poporulu prin legi bune si esemplu frumosu.“ „Isvorulu tuturor virtutiloru este adeverat'a anóre fiésca si stim'a fratiésca. Mai antaiu trebuie desvoltatu in omu motivulu bunu spre actiune, carele consta in virtute si in tari'a caracterului, ér dupa aceea se-lu dedámu la finetia si curtoasia.“

Cu privire la metodu aflámu la *Tschuhí*, pe carele Chinezii lu numescu principele sciintiei urmatórele sententie memorabili. Elu dice: „Scopulu educatiunei este virtutea, dupa ea trebuie se nesuiésca scolariulu intocma ca acei'a, carele intinde arculu spre tianta, cu temere, ca se nu gresiésca. Ingrigirea de prunci si admonitiunile trebuie se fia pentru mladitiele tinere, ceea ce este plói'a si aerulu de primavéra pentru plante.“

Scolariiloru li se impune de cea mai mare detorintia o diligintia neobosita. „Nu diceti nici odata: ceea ce nu am invetiatu astadi, voiú invetiá mane; ceea ce nu am invetiatu in anulu acest'a, voiú invetiá in anulu urmatoriu! Dupa ce au trecut dilele si lunile, anulu nu mai sta in puterea nóstra.“ Cine nu invetia nimic in tineretie, aceliu'a i-se strica inim'a, si germenile cele mai bune remanu nefructifere. Unu astfelu de individú devine nenorocitu la betranetie, si ca inimicu alu legiloru si-atrage asupra-si pedépsa. Celu ce invetia a ceti si a cunoscutu dreptatea, aceli'a se lasa fórté raru sedusu, ca se comita pecatu. Daca cineva s'a obositu de studiu, se caute a-si inlesni ocupatiunea prin miscare.“ „Invetiatorii trebuie se fie perfectu intiepti, si sé-se ocupe continuu numai de scolarii loru, indeplinindu-si neinteruptu acésta detorintia. Numai in modulu acest'a si-voru puté cascigá stim'a caseloru Orientului. Unii invetiatori se ocupa si de alte lucruri. Atari invetiatori pe langa alte multe daune, la cari sunt espusi si-atragu si dispretiulu parintiloru si alu prunciloru.“⁶⁾

PROTOCOLU

din anulu 1860 in caus'a ortografiei romane.

Am inceputu a publicá in nrulu trecutú protocolulu primei siedintie a comisiunei anchetarie adunate la Sibiiu in caus'a ortografiei romane. Impregiu-

4) Schmidt, opulu citatu.

5) Schmidt, opulu citatu.

6) Schmidt, opulu citatu.

rările, in cari s'au luat acestu protocolu, sunt urmatórele :

In anulu 1860 sub Nru 2853/174 a primitu guvernulu c. r. alu Transilvaniei pre langa unu proiectu de ortografia din Bucovina insarcinarea, ca se staveresca o ortografia romana. Acestu esibitu s'a predatu dlui Dr. Paulu Vasiciu consiliariu guvernialu de scóle spre referada. Densulu vediendu important'i a obiectului se adresa catra mai multi barbati de litere romani in acésta privintia, si dupa ce obtienú asigurarea, cá i-voru dá totu spriginulu, propuse presidiului guvernialu, ca se binevoiesca a concede a se conchiamá o comisiune de barbati literati, cari sè-se ocupe de caus'a ortografiei. Presidiulu concesse dlui Dr. Vasiciu a conchiamá o comisiune spre acestu scopu sub conditiune, ca se nu se faca spese, si se nu fla mai mare de 10—12 barbati. Astfelu se conchiamá comisiunea acést'a prin Dr. Vasiciu. Densulu luá parte la tóte siedintiele comisiunei, inse fara votu decisivu, ca nu cumvá se apara, cá face presiune asupra decisiuniloru comisiunei.

Cum a fost proiectulu de ortografia trimesu de ministeriulu de instructiune se vede din epistol'a, ce o vomu publicá in nrulu viitoriu, din carea se vede totu de odata, cá autoriulu acelei'a nu a fost Pumnulu ci unu áltu individú din Romania.

Spre orientare mai notámu aci, cá comisiunea dupa terminarea lucrării sale s'a prezentatu in corpore la episcopulu Siaguna, carele o primi cu cea mai mare afabilitate, si promise, cá va adoptá in afacerile oficióse ale diecesei sale principiile de ortografia adoptate de comisiune.

Dupa acésta scurta introducere lasámu se urmeze protocoléle celorlalte siedintie :

Siedinti'a II. 3 octomvre 1860.

Inceputulu la 9 $\frac{1}{2}$ óre dimineti'a.

De facia au fost cá membrii ai comisiunei D. Domni: Pavelu Vasiciu, Timoteu Cipariu canonicu, Ioane Popasu protopopu, George Baritiu din Zernesci, Gavriile Munteanu directoru, Andreiu Muresianu translatoru, Ioane Codru c. r. adjunctu, Ioane Puscariu c. r. pretore, Antonie Vestemianu preotu gr.-cath. din Sibiu.

Cetindu-se protocolulu siedintiei prime din 2 octomvre a. e. intru totu cuprinsulu seu acelasi fú si aprobatu!

La ordinea dilei a fost :

1. Cetirea prin unulu din secretari a proiectului de ortografia romana cu litere latine, comunicata comisiunei filologice de catra In. c. r. gubernu cá trimisu in jos dela In. c. r. ministeriu de instruc. publ. cu aceea insarcinare, cá comisiunea filologica sè-si faca reflexiunile sale la acelasi, séu se schimbe dupa cerintia, la totu casulu inse intr'unu modu determinatu.

Conclusiune. Cetindu-se acelu proiectu cu tóta luarea aminte si studiandu-se in adinsu comisiunea se vediú indemnata a dechiará cu votu unanimu, cumca acelasi de si destinatú a regulá ortografi'a romana cu litere latine nici de cum nu póte corespunde scopului propusu, nici a industulá intru nimicu acceptările literatiloru natiunei romane; ér' acést'a din urmátóriele temeuri, pentru cá :

1. Disulu proiectu nu respecta de locu progresele limbei, pe care le-a facutu acésta de ani 300 de cand aceea si se scrie si se cetesce.

2. Acelasi nesocotesce tóte acele studii filologice serióse, indelunge, care de ani 80 incóce de cand limb'a romana se scrie si cu litere latine, s'au facutu asupra ortografiei a celeiasi de catra mai multi romani renumiti nu numai in campulu literaturei nationale, ci si preste totu in lumea erudita cu cele mai frumóse rezultate.

3. Proiectulu propusu comisiunei spre desbatere este de o natura cá in locu de a inaintá, se arunce mai vertos pedeci in drumulu desvoltárei limbei romanesci. — Ér acést'a cu atat'a mai vertos, cá dupa acelu proiectu fonetic'a limbei romane cu tóte finele modulatiuni si nuantie ar fi sè-se ficseze si ori si cum sè-se lege odata pentru totdeun'a intr'unu modu precum natiunea romana nu va voi nici odinóra.

4. Desnumitulú proiectu de ortografia lovesce de a dreptulu in principiulu etimologicu a limbei si se infrunta ca geniulu ei in modulu celu mai batatoriu la ochi, intr'aceea comisiunea pentru cá se casige din timpu si se scurte din reflexiunile sale, aflá cu cale a rugá pre dlu canonicu T. Cipariu cá se binevoiesca a dá cetire acelu reflexiuni ale sale, pre cari apucase a le face mai nainte la desu numitulú proiectu de ortografia, si le comunicá membriloru.

Cetindu-se acelea reflexiuni éra si cu tóta luarea aminte, celi álalti membrii a comisiunei avura pré placuta ocaziune de a se convinge, cumca' Dlu canonicu Cipariu cu acelu operatu a-lu seu a usiuratu pré multu lucrările comisiunei si totu deodata a concentratu la unu locu tóte argumintele vorbitórie pentru neconditionat'a delaturare a desu citatului proiectu de ortografia; éra apoi afla de neaparatu cá operatulu domnului canonicu Cipariu sè-se alátare la protocolulu comisiunei spre inaintare mai departe. Cu acést'a s'a incheiatu siedinti'a.

Siedinti'a III. din 4 octomvre 1870.

Inceputulu la 11 óre dimineti'a.

De facia au fost D. Domni: Timoteu Cipariu canonicu, Ioane Popasu protopopu, George Baritiu, Gavriile Munteanu directoru, Andreiu Muresianu transl. gub. Ioane Negrutiu protopopu, Antonie Vestemianu paroch, Ioane Puscariu c. r. pretore, Ioane Codru c. r. adiunctu de pretera.

La ordinea dilei au fost:

Defigerea principiului dupa care trebue sè se regule ortografi'a limbei romane cu litere latine.

Conclusiune. Comisiunea primindu si cercetandu acésta cestiune de o importantia suprema pentru viéti'a si inaintarea limbei romane, din acelu punctu de vedere, pre care lu-arata scienti'a, cunoscendu cá literatii natiunei au se-si aléga aici numai intre principiulu etimologicu si intre celu foneticu. Dens'a din partea sa dechiará si recunósce principiulu etimologicu de singurulu principiu alu unei ortografie si gramatice regulate; éra acést'a din urmátóriele temeuri :

Principiulu etimologicu este conservativu pentru orice limba si cu atât'a mai vertos pentru limb'a nóstra romana, elu adeca este conservatoriulu celoru bune, regulatoriulu de anomalii, aducatoriu la unitate a diferentieloru fonetice. — Cu unu cuventu e principiu de perfectionarea limbei.

Din contra principiulu foneticu e unu principiu destructivú, cu carele, daca l'amu adoptá, ar urmá cá se sanctionéza anomaliele limbei si ne ar abate dela unitatea limbei, autorisandu forme stricate si provincialismi.

Mai departe, istoria literaturii noastre nationale este martora, cumca limba romana in cursu de ani 300 desi cu ajutoriulu literelor chiriliane a inaintatu cultivandu-se mai preste totu dupa principiulu etimologicu, era in cât a suferitu pedeci in acést'a privintia acelesi i-s'au aruncatu in drumu totu numai prin ortografi'a cu litere chiriliane, era dupa ce de ani 80 încóce mai multi barbati de litere au intre-prinsu a restaurá literele latine in dreptulu lor, — Ei cu aceleasi au adoptatu totodata si principiulu etimologicu in partea cea mai mare cu rezultate fórte imbucuratórie, ceea ce se póte cunósce nu numai din tractatulu ortograficu a-lui Petru Maioru protopopu si revisoru de carti publicatu la anulu 1819, din dictionariulu de 4 limbi elaboratu de mai multi barbati, tiparitu si esitu totu la Buda in anulu 1825, din celu de 3 limbi a lui Ioane Bobu tiparitu in Clusiu precum si din alte mai multe opuri romanesci publicate cu litere latine mai vertos in Blasiu, Brasiovu, Sibiiu, pracom si in principatele vecine, unde tocma si monitoriulu oficialu cá organu alu gubernului, cum si mai multe carti scolastice se publica totu cu litere latine, ci si din aceea impregiurare cumca scrierea limbei romane cu litere latine s'a introdusu in câteva diecese ale clerurilor romanesci, incependu mai vertos dela anulu 1835 si se continua pana in dilele nóstre ceea ce se póte intemplá totu cu asemenea rezultatu imbucuratoriulu inea si in afacerile publice ale tieiei, daca natiunea nóstra pana inainte cu ani 12 in tie-rile austriace i-s'ar fi recunoscutu viétia politica.

Cu tóte acestea comisiunea considerandu impregiurárele, in care astadi se afla limba romana precum parintii nostri au fost aplecati a face óresi care concessiuni principiului foneticu, asia si dens'a se vede indemnata a cede foneticeii in casuri mai grele; era acést'a numai pana cand cunoscintia gramaticeii a limbei romane lucrata pre temeiuiri solide va casciga prin ajutoriulu scóleloru un'a intindere mai mare in natiunea romana, si pana cand un'a societate literaria filologica romana, a cárei infiintiare se doresce in generalu, va elaborá si publicá unu dictionariu romanu etimologicu dupa cerintiele sciintieloru filologice din timpulu in carele se va scrie acelasi.

Cu acestea siedinti'a s'a incheiatu la 1 óra dupa amédi.

(Va urmá.)

Procesulu Galilei si Jesuitii

de Dr. F. H. Reusch, professoru la universitatea din Bonn'a.

Asupra acestui interesantu opu se exprima „Deutsch. Mercur“ astfeliu: „Mai multu decât veri cine este tocmai prof. Reusch competentu a aduce o judecata adeverata asupra procesului lui Galilei, si asupra insemnatatei sale cu privire la infalibilitatea papei. Caci densulu a discutat de la 1867 pana la finea anului 1877 in fói'a sa „Theolog. Literaturbl.“ tóte publicatiunile mai recente, privitóre la istoria lui Galilei, ér' intr'o prelegere publica tienuta in Bonn'a si a resumatu odata rezultatele criticeii. Putini voru avé cunoscintie mai esacte despre vast'a literatura referitória la Galilei. Dar' si motivele interne i-favoréza in acést'a problema. Nu suferé indoéla, cá procesulu Galilei astadi are o insemnatate eminentu teologica. Apoi Reusch ca teologu, si in deosebi ca essegetu de profesiune, documentéza insemnatatea teologica a osandirei lui Galilei, facia de acei teologi,

cari primescu rolulu de advocati ai curiei — anume iesuitii si socii lor. Critic'a densului inse nu e unilateral, din contra, combate atât retacirea si esagerarea advocatiloru curiei, cât si a contrariiloru preocupati.“

Unulu dintre scriitorii combatuti de catra Reusch, Dr. Scartazzini se exprima in brosiura ultima din „Rivista Europ.“ ce apare in Florentia astfeliu: „Dupa ce s'a scrisu atât'a in ultimii trei ani in Germani'a si afara asupra procesului lui Galilei, póte se va paré batatoriu la ochi, cá érasu apare unu opu voluminosu asupra aceluasi obiectu. Opu profesurulu Reusch inse nu apartiene celoru superflue, din contra, densulu ocupa unu locu pré insemnatu in literatur'a moderna Galileiana, si cu privire la Gebler ni se infacisíeza ca opulu unui scriitoriu eruditu si conscientiosu facia de opulu unui simplu diletantu. Intr'adeveru acestu opu alu teologulu catolicu este unu adeveratu modelu de eruditiune vasta si adunca, si de conscientiositate. Autorulu a cetitu si studiatu diligentu tóte cété s'au scrisu asupra acestui obiectu; nu i-a remasu necunoscutu nici unulu din sutele de articli aparuti in diurnale si foi periodice. Daca me provocu la impregiurarea, cá Reusch combate mai tóte asertiunile mele, mi se va crede cu atât mai vertos, déca adaugu cá opulu densului e celu mai importantu dintre câte a aparutu pona acuma asupra vietiei, opuriloru si in deosebi a supra procesului lui Galilei. Acést'a dreptate trebue se o recunoscú contrariului, drept ce i o si recunoscú cu placere. Pre lenga tóte aceste inse marturisescu sinceru, cá lui Reusch nu i-a succesu a me convinge, de cât in putine puncte subordonate, si cá nu a resturnatu argumentele lui Wohlwill si a le mele. Densulu acceptéza ca autentice tóte actele din proesulu lui Galilei, nu crede in falsificatori si falsificari, Galilei nu a fostu torturatu; eu sustienu si aparú cu Wohlwill, Gherardi, Cantor, Brosch si altii, si mai departe asertiunea contraria. Altcum nu acést'a este problem'a cu carea se ocupa Reusch cu preferintia. Problem'a s'a principala este: ce ne invétia osandirea sistemului Copernicanu si Galileianu cu privire la pretensiunile de autoritate si infalibilitate a papei si a curiei romane? Acést'a intrebare apoi este tractata cu cea mai mare atentiune si conscientiositate, Altcum asup'r'a acestui opu voi reportá mai tardiu intr'unu articlu separatu. Italianii au tradusu opulu lui Gebler, de ce se nu traduca si acestu opu cu multu mai precisu, mai scientificu si importantu? Adjustarea e intr'a deveru minunata, tiparitur'a corecta. In prefacia dice autorulu, cá in butulu cá-mi este contrariu, sperezu cá nu-lu voi numerá intre „literatii charlatani“, si nu-i voi ignorá opulu. Din aceste scurte notitie se va convinge cá nu s'a insielatu, si acést'a i-o voi documentá si mai eclatantu, cand voi reportá mai pe largu asupra eminentului seu opu. Firesce profesorulu Reusch mi-este contrariu, inse unu contrariu onestu si loialu; dreptuce nu-i potú negá stim'a, de si convingerile mele scientifiche me silescu a-lu combate.“

Astfeliu loialulu italianu, din parte-ne mai adaugam, cá opulu din cestiune esceléza si printr'unu limbagiu simplu si frumosu. Reusch este vechiu catolicu, unulu dintre cei mai eruditi teologi ai Germaniei. Numele autorului opului „Bibel und Natur“ a strebatutu de multu granitiele Germane. „Bibel und Natur“ e tradusu dejá in limba francesa, anglesa, spaniola, italiana si magiara.

Încât privesce metoda criticei lui Scartazzini, grabim a-i aduce tributulu recunoscintei, si a ne sprimá dorint'á totdeodata, cá acestu metodu se servéscá de modelu criticiloru moderni, cari rapiti de patima adeseori punu lumea in uimire prin feliu de feliu de lucruri contrarie obiectivitatei. **W.**

D i v e r s e.

* **Din a XV. Programa a Gimnasiului Mare publicu romanu ortodocsu din Brasiovu** estragemu urmatórele: Gimnasiulu, scól'a comerciala si scól'a reala dispune de urmatórele puteri didactice: unu directoru, unu conectoru si 22 de profesori, ér la scól'a primara (poporala superióra) de patru clase pentru copii si cinci clase pentru copile unu dirigentu si 8 invetiatori. Numerulu scolariloru înscrisi la scóele centrale romane ortodocse din Brasiovu a fost: la gimnasiu 180, la scól'a reala cu patru clase 73, la scól'a comerciala cu trei clase 14, la scól'a primara de copii 291, la scól'a primara de copile 166, la scól'a de repetitiune 40, ér la scól'a de meseriasi 14, de toti 778. Din numerulu scolariloru, cari au frecuentatu gimnasiulu, scól'a reala si comerciala au fost dupa religiune: 244 ortodocsi, 13 greco-catolici, 1 luteranu, 23 de religiunea mosaica; dupa tíera au fost 236 din monarchi'a nóstra, ér 46 din Romani'a. Anulu scolaristicu 187⁹/₈₀ se incepe la aceste scóele centrale cu 1 septemvry 1879 st. v. Párintii, cari dorescu a dá pe copiii loru la aceste scóele sunt poffiti a se presentá cu fiii séu ficele loru in cancelari'a Directiunei in dilele de 30, 31 aug. 1, 2 sept. st. v. la órele 9—12 a. m. Pe langa atestatulu scol. din anulu ultimu scolarii se fia provediuti cu certificatu de botezu si de altuitu, se depuna didactrulu, care pentru gimn. inferioru si scól'a reala este de 4 fl. v. a., éra pentru gimn. superioru si scól'a comerciala de 8 fl. v. a. pe anu. Cei ce se inmatriculéza pentru prima data la aceste scóele mai platescu si 2 fl. tacsá de primire. De didactru se scutescu, pe langa carte de paupertate, numai scolarii, cari au avutu in anulu scolaristicu ultimu calcululu generalu: bine.

* **Chirotonire.** In 14^u/₂₆ iuliu a. c. s'a chirotonitu de diaconu dlu Ignatiu Papu, archivariu consistorialu si secretariu substitutu. I-dorim celu mai bunu succesu in nou'a cariera!

* **De la manastirea Hodosiului.** Dumineca in 15^u/₂₇ iuliu a. c. a intratu in ordulu monachialu profesorulu de teologia Aron Hamsea in s. manastire a Hodosiului, primindu in calugaria numele Augustin. Magnificenti'a Sa, parintele archimandritu si prepositu alu acestei s. manastiri, si-manifestá deosebita bucuria facia de noulu membru alu tagmei monachale atât înainte de ceremonialulu bisericescu, cât si dupa seversirea actului de primire in cuventarea tienuta catra densulu. Astfelu ne semtimu indemnati a-i esprime Magnificentiei Sale pentru bunavointi'a aretata cea mai cordiala multiemita si recunoscintia.

* **Influinti'a cantării asupra sanatăti.** „Revist'a medicala din St. Petersburg” scrie: „In tómn'a anului 1878 a facutu profesorulu Monassein din Petersburg cercetári asupra a 222 cantáreti dela 9—53 de ani. In aceste cercetári a consideratu cu deosebire desvoltarea corpului, estinderea peptului, diferinti'a între acést'a si între lungimea corpului pe urma s'a cercetatu starea pneumatometrica si spirometrica. Din aceste studii resulta: Circunferinti'a peptului relativa si absoluta este mai mare la cantáreti decât la ne-

cantáreti si cresce cu desvoltarea corpului, cu etatea si cu anii cât a cantatu individulu. Espansiunea peptului, capacitatea vitala a plumaniloru este mai mare la cantáreti si cresce in modulu aretatu. Pe cât sunt de dese catarele larinesului, pe atât sunt de rare cele bronchiale. Mortalitatea cantáretiloru, cu deosebire de phtisis, este mica. Cantarea este unu prophylastic escelentu pentru phtisici si mediloculu celu mai bunu pentru detvoltarea si întárireá peptului; in privinti'a acést'a cantarea trebue dar preferita gimnasticei.”

„Alb. Carp.”

* **Unu penitenciaru aruncatu in aeru.** La 3 ale curentei fá aruncatu in aeru peste nópte penitenciarulu dela Omsk cu ajutoriulu prafului de pusca si a dinamitei. Materiile esplosibile fusesera puse numai sub odáile, in care locuiau amplotiati inchisorii; cu tóte acestea edificiuulu intregu fá distrusu si multe persóne perira.

* **Despagubire pentru unu Dieu ucisu.** Coloni'a americana din portulu si orasiulu chinez de comerciú Tu-Ciau, a traitu mai multu timpu in cértá cu locuitorii acestui orasiu, fiindu acusatá cá, cu ocase a facerei temeliei unei case, destinate pentru clubulu americanu, ar fi sapatu pré adancu, si cu acést'a ar fi omoritu pe unulu din Dieii loru in locuinti'a sa suterana. Úr'a chineziloru mergeá pan'acolo, in cât nimeni dintre ei nu mai voiá se vendia vre o bucata de pamentu americaniloru. — Diuarele anglo-chineze inse anuncia acuma, cá americanii in fine a gasitu mediloculu d'a se impacá cu concetatiieniloru. Ei au platitu, dreptu pedépsa pentru omorulu acelu dieu sum'a de 20,000 dolari; (100,000 de franci); si multiamindu cu acést'a pe cetatiienii chinezi din Tu-Ciau, toti s'au linisicitu si relatiile amicale s'au restabilitu érași. „Resb.”

* **Program'a noului guvernulu alu Romaniiei.** In siedinti'a din 11 iuliu noulu ministeriu, presentandu-se inaintea corpuriloru legiuitórie, a datu citire urmatórei sale programe: Domniloru senatori, Domniloru deputati! In urm'a retragerii guvernului trecut, noulu ministeriu, care se presinta astadi inaintea D-vóstra, desi compusu din nuantie diverse, este unitu in ceea ce privesce principiile generali, si mai cu séma in actiunea ceruta de situatiunea actuala si de marimea dificultátiloru presinte. Timpii sunt grei, dloru senatori, dloru deputati, din cei mai grei prin cari a trecutú tíer'a nóstra vre o data. Am lasatu orice spiritu de partidu orice pasiuni, orice reminiscentie, si ne am datu man'a cu totii, dupa cum am facutu si alta data in alti timpii grei, dupa cum adesea faceau si parinti nostri; cáci numai asia vomu puté aperá interesele cele mai scumpe si mai legitime ale patriei nóstre. Nu in contra curentului, rationalu si justu, a-lu ideiloru tíerei in privinti'a solutiunei la ordinea dilei, nici in contra ingrigiriloru legitime ce ea a provocatu, venimú noi a ne constitui ca nou guvernulu. Aceleasi idei, ca si aceleasi ingrigiri, impartasimú si noi d'o potriua cu d.-vóstra, cu natiunea intréga. Tíer'a, prin fóstele adunári si prin mai unanimitatea sectiuniloru actualeloru adunári, a declaratú solemnu si pozitivu, cá voiesce a se conformá tratatului din Berlinu, si a revisui articolulu 7 din Constitutie, si guvernulu d.-vóstra crede cá acést'a este calea cea mai nimerita spre a inlaturá dificultátile presinte si a face fara inconvenientu, se între in dreptulu nostru publicu principiulu cá diferinti'a de religiune nu constituie o pedica pentru dobandirea si exercitarea drepturiloru civile si politice. Astfelu, guvernulu d.-vóstra,

intaritu prin această vointia espressa a natiunei va fi pusu in positie spre a asigurá puterile semnátore tratatului din Berlinu cá natiunea romana, nu intielege a se opune, nici a contradice, séu a inlaturá principiulu cuprinsu in acelu tratatu, relativu la revisiunea art. 7 din Constitutie. Singur'a ingrigire legitima a tieriei intregi, este de o ordine interióra ce se referesce numai la interesele nóstre nationale si economice, cari ceru a fi aperate cand se va efectúa aceea revisiune. De aceea, dloru senatori, dloru deputati, guvernulu d.-vóstra crede a corespunde, atât la cerintiele diplomatiei Europene, cât si la preocupările legitime ale tieriei cand, pe langa recunóscerea principiului egalitátii religióse si libertátii culteloru, elu va admite si va sustiené, pentru revisiunea art. 7, in partea relativa la interesele nóstre interióre, o solutiune basata pe principiulu naturalisării individuale care esclude orice categorii, precum si pe restrictiuni speciale pentru dobândirea proprietátii rurale. Aceste simple afirmatiuni ale nóstre, peste putienu au a se traduce in fapte; si atunci d.-vóstra veti fi cei d'antai in positiune de a aprecia, daca am sciutu a corespunde la aseptările d.-vóstra, la trebuintiele tieriei. Sperámu, domniloru senatori, domniloru deputati, cá pana atunci, espunerea acést'a, simpla dar precisa, a politicei nóstre, va fi de natura a linisci spiritele si a domoli ingrigirile. La această opera comptámu pe concursulu d.-vóstra, care credemu cá nu ne va lipsi nici odata, cáci oper'a ce intreprindemu, nu este a unui partidu, a unei colorii politice órecare, ci a tieriei intregi, a-lu cárei bine toti lu-dorimu, ale cárei interese toti le sperámu. — Dupa cetirea acestei programe, dlu prim-ministru I. C. Bratianu, a datu lectura, atât in Camera, cât si in Senatu, urmatoriu-lui mesagiu domnescu de prorogarea sesiunii estraordinare a corpuriloru legiuitórie: Domniloru senatori, Dloru deputati! Revisiunea art. 7 din Constitutie preocupa Romani'a intréga; ea trebue a preocupá inca mai multu pe guvernulu. Spre a cunósce fazele prin cari această cestiune a trecutú atât in afara cât si in nauntru, nouii Mei ministri, au dar trebuintia de unu órecare timpu. D.-vóstra asemenea, cunoscendu acum mai de aprópe dificultátile ce incongiura cestiunea, simtiti negresitu necesitatea de a ve pune in de noui comunicatii cu alegetorii d.-vóstra, cu tier'a, si acést'a inainte d'a procede la resolvarea definitiva a cestiunei. In acestu intervalu, guvernulu Meu va puté aduce la cunoscinti'a mareloru Puteri Europene hotarirea natiei d'a admite in legislati'a sa principiulu proclamatu de art. 44 din tratatulu de Berlinu dar totodata si ingrigirile ei, si marea datorie ce avemu d'a garantá si interesele nationali si economice, cari trebue se fia sacre pentru orice Statu, pentru orice poporu. In urm'a raportulu consiliulu Meu de ministri sub Nr. 441, si pe puterea art. 95 din Constitutie. Eu dar amanu sesiunea estraordinaria a Cameriloru pe terminu de o luna, cu incepere de astadi. — Datu in Bucuresci, la 11 iulie 1879.

* **Superstitiunea in Galiti'a.** Unu tieranu din Solnoja langa Cralesziky s'a inecatú dilele acestea in riulu Dnistru. Cadavrulu lui fú aflatu si inmormentatu in cimiteriulu satului. Dar locuitorii superstitiosi desgropara cadavrulu si lu-aruncara de nou in Dnistru. Fiindu intrebatii de ce au facutu acést'a, ei respuusera cá inecatulu dela inmormentarea sá in cimiteriu se plimba tóte noptile prin satu, vidadá si superá pe multi locuitori.

* **Anuncia.** In tipografi'a diecesana din Aradu se afla de vendiare blanchete pentru protocólele botezatiloru, cununatiloru si reposatiloru, cu precíulu 5 cr. de cóla, precum si blanchete pentru estrase din respectivele protocóle cu precíulu de 2 cr. pentru esemplariu.

Concurs.

Pentru ocuparea unui postu de invetiatorésa la scóla confessionalá de fetitíe din *Pecica romana*, se escrie concursu pana la **2. septemvre 1879 st. vechiu**, cand va fi si alegerea. Emolumintele suntú: 350 fl. si 32 metrii lemne de focu, din care e a se incaldi si localitatea de invetiamentu. De la recurente se cere calificatiunea preserisa pentru invetiaturese, apoi testimoniu de botezu, despre purtare, si despre desterritatea de a invetia fetitíele si in lucrurile de mana, si in fine se mai cere, ca recurentele se se presinte in persóna in comuna. Recursurile adresatu comitetulu parochialu in *Pecica romana*, se se tramita dnului inspectoru de scóle Iosifu Goldisiu in Aradu. Din siedintia comitetulu parochialu din *Pecica romana*, tienuta la 15. iulie 1879.

Teodoru Dragosiu
presiedinte.

Stefan Tamásdanu
notariu.

Cu scirea si invoirea mea **Iosifu Goldisiu** inspect. de scóle.

Pentru statiunea invetiatorésca de I classa la scóla confessionalá din comun'a Tivaniulu micu, protopresbiteratulu Oravitiei, cottulu Carasiului, se escrie a 2 óra concursu pana in 17 augustu a. c. st. v. Emolumintele sunt: salariulu 300 fl., pentru conferintie si scripturistica 10 fl., pentru lemne, din care are si scóla a se incaldi 30 fl., gradina de legume $\frac{1}{4}$ jug., gradina afara de comuna $\frac{1}{4}$ jug., pre langa aceea 1 jug. de pamentu aratoriu de clas'a prima, cuartiru liberu. — Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si adresá recursule instruate conform statutulu organicu cu atestatele necesarie comitetulu parochialu si ale trimite dlu protopresbiteru Iacobu Popovicu in Oravit'a pana la terminulu prefíptu.

Tivaniulu micu in 4 iuliu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlu protopresbiteru tractualu.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a Slatin'a in protopresbiteratulu Totvaradiei, prin acést'a se escrie concursu pana la 17 augustu a. c. st. v. Emolumintele sunt: 100 fl., 5 cubule gráu si 5 cubule cucuruzu, 2 masuri fasole, 100 portione fenu si 10 orgii lemne din cari se incaldiesce si scóla, si $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu aratoriu si fenatie. Clas'a III segregatu. — Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si adresá recursule sale catra comitetulu parochialu respective tramitendu-le la subscrisulu in Capritia via Berzova.

Slatin'a 16 iuliu 1879.

Pentru comitetulu parochialu
Vasiliu Zorlentionu
inspectoru scol. cerc.

Ne potendu-se indeplini stătuinea invetiatorésca din comun'a **Belotentiu** prin alegerea publicata si defipta in acésta fóie sub Nr.ii 17, 18 si 19 pe 13 maiu, din caus'a că numai uniculu recurentu s'au infacisiatu, deci prin acést'a se publica de nou concursu cu terminu de alegere pe **5 augustu a. c. st. v.** Emolumintele sunt in bani 105 fl., pentru bucate 156 fl., pentru clisa, lumini si sare 40 fl. 85 cr., pentru conferințele invetiatoresci 6 fl., pentru scripturistica 5 fl., 12 orgii de lemne din care are a se incaldă si scól'a, cortelu si gradina de legumi, $\frac{1}{2}$ jug. tachiu si 3 jugere de pamentu aratoriu. — Doritorii cari voiescu a fi alesi au a-si trimite recursele instruite cu documintele prescise in statutulu organicu, si adresate comitetulu parochialu la subscrisulu in Lipov'a. Si inainte de alegere au a se presentá in biserica din Belotentiu spre a dovedi cum sciu cantá. Belotentiu, 12 iuliu 1879.

In contielegere cu comitetulu parochialu

Cristoforu Giuchiciu
inspectoru cerc. de scóle.

Pentru deplinirea stătuinei invetiatoresci vacante din comun'a **Erdeisiu** (Comitatulu Aradului, inspectoratulu Chisineului) cu acést'a se deschide concursu cu terminu de alegere pe Duminec'a din **12 augustu st. v. a. c.** Emolumintele sunt: 150 fl. v. a., $\frac{1}{4}$ sessie de pamentu aratoriu, 8 orgii de lemne dintru care se va incaldă si scól'a, si spese la conferințele invetiatoresci si pentru scripturistica dupa necesitate. — Doritorii de a dobandi acésta stătuine sunt avisati recursele loru proveđiute cu testimoniu preparandialu si de calificatiune, atestatu despre purtarea morala si serguintia pe carier'a invetiatorésca, pana in 10 augustu a. c. a le subterne D. protopopu si inspectore scolariu Petru Chirilescu in Chitighazu (Kétegyháza) afara de acee'a, pana la terminulu algerii se-se presenteze in vre-o Dumineca la biserica din locu pentru de a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu. Cei cu clase gimnasiali vor avé preferintia.

Datu in Erdeisiu in 9. iuliu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Petru Chirilescu** inspect. scolaru.

Conform decisului Venerabilului Consistoriu eparchialu gr.-or. oradanu ddo 9 iuliu, a. c. Nr. 546 B. se escrie concursu pentru unu postu capelanalu langa parochialu din Lugasiulu superioru parochia de clas'a a III pe langa urmatoriele emoluminte: 1. Din sesiunea parochiala $\frac{1}{3}$ parte; 2. Din birulu preotiescu dela 84 case a 1. mesura $\frac{1}{2}$ parte; 3. din tote stolele usuate $\frac{1}{2}$ parte; 4. Cortelu in natura. Care tote la olalta computate in bani, facu o dotatiune de 200 fl. v. a. — Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si subterne petitiunea ajustata cu documintele prescise in statutulu organicu si adresate catra comitetulu subscrisu parochialu, — la administratorulu protopresviteralu Teodoru Filipu p. u. Élesd in F. Lugasiu mai sus pana la **15/27. augustu a. c.** in diu'a care se va efeptui alegerea.

Lugasiulu super. 11/23 iuliu 1879.

Comitetulu paroch. gr.-or.
din Lugasiulu super.

Cu invoirea mea **Teodoru Filipu** administratoru protopr. in tractulu Pestesiu.

Pentru stătuinea invetiatorésca din **Musca** se escrie concursu, cu care este impreunatu salariulu 120 fl., 12 jugere pamentu de semenatura, 4 jugere fénatiu, doue pepenisce 3 jug., un'a canepisce, 9 orgii lemne din care se incaldiesce si scól'a, cuartiru cu gradina de $1\frac{1}{2}$ jug., pentru scripturistica 5 fl., pentru conferintia invetiatorésca 8 fl., ér ca cantoru 50 cr. respective 1 fl. stola. — Recurentii se-se presenteze in un'a de Dumineci la biserica a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu pana la **29 c.** cand va fi si alegerea. Recursele adresate comitetulului parochialu se le tramita inspectorului de scóle D. protopopu alu Vilagosiului lui Georgiu Vasileviciu.

Musca, la 10. iuliu 1879.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea **Georgiu Vasileviciu** protopopu inspect. de scóle gr. or. din Vilagosiu.

Pentru stătuinea invetiatorésca romana gr.-or. din comun'a **Ostrovu** — inspectoratulu Birchisiului, protopopiatulu Lipovii — se deschide concursu, cu terminulu de alegere pe **5/17 augustu a. c.** Emolumintele sunt: 250 fl. v. a., pentru pausialu scripturisticu 10 fl., pentru conferințele invetiatoresci 15 fl., 2 jugere pamentu aratoriu, 2 jugere livada, — pretiuitu cu 50 fl. — 1 jugeru de gradina intravilana, 32 m. cub. de lemne si cuartiru liberu. — Recurentii, sub durat'a concursului se vor presentá la biserica a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu, éra recursele instruite cu documintele necesarie, le vor tramite inspectorului de scóle — per Kápolnás in Bacamezeu.

Ostrovu, 8 iuliu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Laurentiu Barzu** inspectore de scóle.

Pentru stătuinea invetiatorésca dela scól'a confes. gr.-or. din comun'a **Uliucu** protopresvit. Jebelului cottulu Timisiului se publica concursu cu terminu pana la **ultima augustu a. c. st. v.** Emolumintele sunt: 73 fl. 50 cr. in bani gata, 20 meti gráu, 20 meti cucuruзу, 40 fonti clisa, 50 fonti sare, 15 fonti lumini, 6 orgii de lemne, 4 jugere de pamentu si cortelu liberu cu gradina de legumi. — Doritorii de a ocupá acestu portu au a-si tramite recurserile instruite dupa stat. org. adresate comitetului parochialu, catra D. protop. Alexandru Ioanoviciu in Jebelu. — Recurentii pana la diu'a algerii in vr'o Dumineca séu serbatore se-se presente la S. biserica pentru de a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Uliucu in 1. iuliu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protop. tractualu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scól'a confesionala gr. or. rom. din **Corbesti** se deschide concursu cu terminu pana la **8/20. septemvre a. c.**, in care di va fi si alegerea. Salariulu impreunatu cu acestu postu este: 110 fl. v. a. in bani, 12 meti grau, 12 meti cucuruзу, 12 orgii lemne, 120 portione fenu, si cortelu cu gradina de legumi. Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si subterne recursele la oficiulu protopopescu in Totvárad per Soborsin.

Corbesti in 6. iuliu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Iosifu Belesiu** protopopu si inspectoru cercualu de scóle.